

ВІЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

79.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 9-го Октября — 1845 — Wilno. WTOREK, 9-go Października

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 3 Октября.

Государь Императоръ, во время пребывания своего въ Харьковѣ, 16-го Сентября, поутру, изволилъ слушать Божественную Литургію въ Институтѣ Благородныхъ Дѣвицъ, потомъ посѣтилъ Успенскій Соборъ и богоугодныя заведенія.

Его Императорское Высочество Государь Наслѣдникъ Цесаревичъ изволилъ посѣтить Харьковскій Университетъ.

Въ первомъ часу по полудни, Его Императорское Величество, съ Его Императорскимъ Высочествомъ изволилъ выѣхать въ городъ Чугуевъ, куда и прибылъ того же числа, въ три часа по-полудни. При выѣздѣ въ городъ, Государь Императоръ осматривалъ госпиталь 6-го Округа Украинскаго Военнаго Поселенія; послѣ сего Его Величество отправился въ Соборъ.

17-го Сентября, въ одиннадцать часовъ утра, Его Императорское Величество изволилъ произвести

С М Ъ С Ъ .

Руайѣ-Колларъ

(Окончаніе.)

Съ реставраціей начался и новый періодъ жизни для Руайѣ-Коллара. Въ первомъ періодѣ своей политической жизни являлъ онъ себя сначала приверженцемъ революціи, а кончилъ противоборствомъ ей. Во второмъ — онъ явился однимъ изъ сильнѣйшихъ протавниковъ деспотизма, которому помогалъ прежде всего владіемъ своего имени и дарованій. Одною изъ основаній; онъ всегда хотѣлъ одной и той же, невозможной вещи, то есть примирить два непримиримыхъ начала: легитимизмъ и верховную власть народа. Онъ поддерживалъ ихъ, попеременно, одно противъ другаго, но мѣръ того, какъ одно, по мнѣнію его получало излишній перевѣсъ надъ другимъ; и 1830 году одержалъ рѣшительную побѣду, Руайѣ-Колларъ, вѣрный своимъ правиламъ, сталъ бороться въ пользу обиженной стороны, которой будучи не въ силахъ поддержать, принесли ей въ жертву само себя, и, по выраженію одного писателя, умертвилъ себя политически, на трупъ легитимизма. Такого поведенія его, разсматриваемое съ точки политической партій, конечно можетъ быть охуждаемо

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 3-go Października

Jego CESARSKA MOŚĆ, podczas pobytu Swojego w Charkowie, 16-go Wrzesnia, z rana, raczył słuchać Mszy św. w Instytucie Szlacheckich Panien; poczemъ zwiedził Soborъ Wniebowzięcia i dobroczynne zakłady.

Jego CESARSKA WYSOKOŚĆ NASTĘPCA Tronu raczył zwiedzić Uniwersytet Charkowski.

O godzinie 1-ej z południa, JEGO CESARSKA MOŚĆ z JEGO CESARSKĄ WYSOKOŚCIĄ, wyjechał do miasta Czuhujewa, gdzie przybył tegoż dnia o godzinie 3-iej po południu. Przy wjeździe do miasta, CESARZ JEGO MOŚĆ obejrzał Szpital 6-go Okręgu Ukrainskiej Wojskowej Osady; poczemъ JEGO CESARSKA MOŚĆ udał się do Soboru.

Dnia 17-go Wrzesnia, o godzinie 11-ej z rana, JEGO CESARSKA MOŚĆ raczył odbyć przeglądъ 1-go i 3-go Odwodo-

ROZMAITOŚCI.

ROYER-COLLARD.

(Dokończenie.)

Z początkiemъ Restauracyi zaczęła się nowa epoka w życiu Royer-Collarda. W pierwszymъ peryodzie swego politycznego zawodu, był onъ naprzódъ stronnikiemъ rewolucyi, w końcu zaś stał się jej wrzgiem; w drugimъ, ukazuje się jakъ najzaciętszy wrzgi despotyzmu, któremu wprzódъ dopomagał całym wpływemъ swego imienia i talentów. Wszakże zasady jego w gruncie nie odmieniły się nigdy; pragnął onъ zawsze jednę i tę samę, lecz nie podobną do wykonania rzeczy, to jestъ pogodzenia nawzajemъ z sobą dwóchъ sprzecznychъ z natury pierwiastków: legitymizmu i wszechwładztwa ludu. Podtrzymywał je więc kolejną, jedenъ przeciwъ drugiemu, w miarę jakъ jeden, zdaniemъ jego, brałъ nazbytъ przewagę nadъ drugimъ; i gdy w końcu, nie bezъ jego pomocy, ludъ w roku 1830 ostatecznie odniósł zwycięztwo, Royer-Collard, wierny zasadomъ swoimъ, jał się, jakъ zwykle, strony pokrzywdzonej, a nie mogącъ jużъ jejъ podźwignąć, samъ się dla niejъ jakъ ofiara poświęcił, i podługъ wyrażenia jednego pisarza, zabił się politycznie na trupie legitymizmu. Jakkolwiek to jego postępowanie, uważane ze stanowiska politycznychъ stronnictw, rozmaicie sądzone być może, zawsze jednakъ zasługuje na uszanowanie w człowieku, gdyż było zawsze sumienne, szczere i bezinteresowne.

смотреть 1-му и 3-му Резервнымъ Кавалерійскимъ Корпусамъ, съ ихъ артиллерією, и Сводной Бригадѣ безрочно-отпускныхъ нижнихъ чиновъ, и остался весьма доволенъ, примѣрно-отличнымъ порядкомъ и устройствомъ сихъ войскъ.

18-го числа, Государь Императоръ изволилъ произвести линейное ученье войскамъ 1-го Резервнаго Кавалерійскаго Корпуса и 6 й Легкой Кавалерійской Дивизіи, съ ихъ артиллерією, и остался отлично доволенъ превосходнымъ порядкомъ и устройствомъ сихъ войскъ.

19-го Сентября, въ десять часовъ утра, Государь Императоръ изволилъ произвести линейное ученье войскамъ 3-го Резервнаго Кавалерійскаго Корпуса, и остался отменно доволенъ превосходѣйшимъ состояніемъ сихъ войскъ, и примѣрною правильностію, точностію и быстротою всѣхъ произведенныхъ движеній. Въ это же время, Его Императорской Величеству произвелъ тревогу 1-му Резервному Кавалерійскому Корпусу, и изъявилъ Свое удовольствіе, за отлично быстрое и въ совершенномъ порядкѣ выступленіе войскъ. Послѣ сего, Его Величество присутствовалъ при наведеніи 1-мъ Конно-Піонернымъ Эскадрономъ pontоннаго моста чрезъ рѣку Сѣверный Донецъ, и остался доволенъ быстрымъ наведеніемъ сего моста.

Минувшаго Августа въ 19-й день, въ воздальніе отпавшаго мужества и храбрости, оказанныхъ въ дѣлѣ противъ горцевъ, при разбитіи многочисленнаго неприятельскаго скопища 24-го Іюля сего года, и согласно назначенію Главнокомандующаго Отдѣльнымъ Кавказскимъ Корпусомъ, Генераль-Адъютанта Князя Воронцова, по предоставленіи ему отъ Государя Императора власти, пожалованы: золотыми саблями съ надписью *за храбрость*, Начальники милиціи: Кайтахской, Подполковникъ *Джаловъ Бекъ*, и Кюрдской, Маіоръ *Юсуфъ-Бекъ*; въ 19-й же день, въ ознаменованіе особеннаго Монаршаго Его Императорскаго Величества благоволенія къ постоянно-отлично-усердной службѣ Начальника Джарблукскаго Военнаго Округа, состоящаго по Кавалерійскому Генераль-Действанта *Шарца*, и примѣрною храбрости и неустрашимости, оказанныхъ имъ, по свидѣтельству Главнокомандующаго Отдѣльнымъ Кавказскимъ Корпусомъ, въ дѣлахъ противъ горцевъ, коихъ онъ въ теченіе военныхъ дѣйствій на стоящаго года нѣсколько разъ поражалъ въ значительномъ числѣ, и, сверхъ того, благоразумнымъ влдіемъ своимъ успѣлъ удержать въ должномъ повиновеніи Адратъскіи общества и жителей верхнихъ обществъ Кавказскаго хребта, Всемилостивѣйше пожалованъ онъ золотою саблею, алмазами украшенною, съ надписью *за храбрость*.

и одобряемо, но все таки должно быть уважаемо, потому что оно было всегда добровольно и безкорыстно.

При реставраціи Руайе-Колларъ пожалованъ былъ кавалеромъ почетнаго легіона и сдѣланъ главнымъ директоромъ книгопечатанія и книжной торговли. Онъ конечно заслуживалъ оказываемыя ему милости и вмѣстѣ съ Г. Гизо содѣйствовалъ къ возстановленію цензуры въ прежнее видѣ. Но при второй реставраціи, будучи избранъ въ депутаты Марнскимъ департаментомъ, онъ началъ опять сближаться съ либеральною партією, отъ которой было отдаленъ. Въ 1819 году онъ оставилъ управленіе народнымъ просвѣщеніемъ; при министерствѣ Виллеля сдѣлался однимъ изъ краснорѣчивѣйшихъ и сильнѣйшихъ членовъ оппозиціи, и былъ тѣмъ опаснѣе, что не принадлежалъ ни къ какой партіи и чистосердечно защищалъ легитимизмъ противъ безразсудныхъ его фанатиковъ, подвергавшихъ его тѣбелу.

Это самая замѣчательная эпоха въ жизни Руайе-Коллара. Если перечестъ въ Мониторъ всѣ его рѣчи, невольно подивисься великимъ мыслямъ, выраженнымъ прекраснымъ слогомъ, поймешь почему въ 1827 году семь избирательныхъ коллегій наименовали его депутатомъ, и по чему въ томъ же году академія, не смотря на то, что онъ не напечаталъ ни одной строки, единогласно избрала его въ послѣдники Лапласу.

ныхъ Корпусовъ Jазды, зѣхъ Артиллеріа, tudzież Zbiorowej Brygady żołnierzy i podoficerów zostających na nieograniczonym urlopie, i był nader zadowolony ze wzorowego porządku i urzędzenia tych wojsk.

Dnia 18-go Września, CESARZ JEHO MOŚĆ raczył odbyć liniową musztrę z wojskami 1-go Odwodowego Korpusu i 6-ej Lekkiej Dywizji Jazdy, z ichъ Артиллеріа, i był nader zadowolony z wybornego stanu i urzędzenia tych wojsk.

Dnia 19-go Września, o godzinie 10-jej z rana, CESARZ JEHO MOŚĆ raczył odbyć liniową musztrę z wojskami 3-go Odwodowego Korpusu Jazdy, i był bardzo zadowolony z wybornego stanu tych wojsk, tudzież ze wzorowej dokładności, ścisłości i szybkości wykonanychъ przezeńъ obrotów. W tymże czasie, JEHO CESARSKA MOŚĆ kazał uderzyć na twrę w Piérwszymъ Odwodowymъ Korpusie Jazdy, i oświadczył Swoje ukontentowanie, z powodu szybkiego i w najlepszymъ porządku wystapienia wojsk. Poczém, JEHO CESARSKA MOŚĆ był obecny przy zarządzeniu pontonówъ на rzece „Północny Донецъ“ przezъ szwadronъ Konnychъ Pontierów, i był zadowolony z szybkiego wystawienia mostu.

Dnia 19-go Sierpnia, r. b., w nagrodę znakomitego męstwa i waleczności, okazanychъ w potyczce z Góralami, przy rozproszeniu licznej zgrai nieprzyjaciela, w d. 24-go Lipca r. b., i stosownie do przeznaczenia przezъ Głównodowodzącego Oddzielnymъ Korpusemъ Kaukaskimъ, Generalfeldmarszałka Xiecia Woroncowa, na mocy udzielonejъ mu od Najjasniejszego Pana władzy, otrzymali złote szable z napisemъ: *za waleczność*, Naczelnicy milicyi: Kajtachskiej, Podpótkownikъ *Dżамовъ Бекъ*, i Кирынскіей, Majorъ *Jusufъ-Bekъ*; tegoż d. 19-go, w dowódъ szczególnego Monarszego zadowolenia, z gorliwej ciągłej służby, Naczelnika Dżarobielokańskiego Okręgu Wojennego, Naczelnika jezdnie, Generalfeldmarszałka *Севара*, tudzież wzorowej waleczności i nieustraszonosci, okazanychъ przezъ on, długъ świadectwa Głównodowodzącego Oddzielnymъ Korpusemъ Kaukaskimъ, w potyczkachъ z Góralami, których on, w ciągu dzielańъ wojennychъ roku bieżącego, znaczącymъ tłumy nieraz rozgromił, a opróczъ tego, przezъ swój wpływemъ swymъ zdołałъ utrzymać w należytymъ posłuszeństwie gminy Ankratshie i mieszkańcówъ górnychъ grzbieta Kaukaskiego, Najmłodszy, i najodważniejszy, zostałъ szablą złotą, ozdobionąъ бриллантami, z napisemъ: *za waleczność*.

Restauracya mianowała Royer-Collarda kawalерemъ Legii Honorowej, tudzież głównymъ dyrektoremъ drukarni i handlu papierarskiego. Jakożъ zasłużyłъ onъ w pełni na okazywane mu względy, i wspólnie z P. Guizotъ przywróciłъ się do przywrócenia цензуры w dawnymъ jej kształcie. Ale za powtórnej Restauracyi, będącъ obrany депутатомъ w departamencie Marny, porzuciłъ się znowu przychylnemu stronnictwu liberalnemu, od którego byłъ przedtemъ odstąpiłъ. W roku 1819 opościłъ zarządъ oświecenia narodowego, a nakoniecъ za ministerstwa Villela, zostałъ jedynymъ z najmłodszychъ i najdzielniejszychъ członkówъ оппозиціи, i byłъ w niej тѣмъ potężniejszymъ, że nie należącъ do żadnego stronnictwa, broniłъ szczerze legitymizmъ przeciwko nieporoządnymъ jego fanatykomъ, którzy go popychali do zguby.

Jeŝt to najważniejsza epoka w życiu Royer-Collarda, Ktoby przeczytałъ w *Monitorze* wszystkie jego mowy, miałby się pomimo woli nad wielkimi myślami, wyrażenymi w najpiękniejszymъ stylu, i pojalby dla czego go sw. 1827, siedemъ wyborczychъ kollegiówъ, i jedenъ z deputowanychъ, brałъ dla czego w tymże roku Akademia Francuzka, bezъ względu на to, iż ani jednego wiersza nie opublikowałъ, obrala go jednomyślnie za następcę Laplasie.

Какъ на некоторыхъ фабрикахъ производится работы днемъ и ночью, и ночью работы бываютъ особенно труднѣе для малолѣтнихъ фабричныхъ, то, для облегченія сихъ послѣднихъ, Государь Императоръ и вслѣдствіе представленія Г. Министра Финансовъ въ Комитетъ Г. Министровъ и Положенія отъ 24-го Июня и 7-го Августа сего года, Высочайше повелѣть соизволилъ: обязать подданными хозяевъ фабрикъ, на коихъ производятся работы по ночамъ, чтобы они, малолѣтнихъ рабочихъ 12-ти лѣтъ и, положе, не назначали въ смѣну съ полуночи до 6-ти часовъ утра, и, впамятованіе за сѣмь, предоставить частному начальству.

С а р а т о в ъ .

11-го Августа, въ 6½ часовъ по полудни, Внутренняя Киргизская Орда лишилась своего Хана, Джангера Букеева. Онъ умеръ въ предѣлахъ Саратовской губерніи, на лѣтнемъ кочевьи, при рѣкѣ Торгуанѣ. 22 года Джангеръ управлялъ Киргизскимъ кокучиномъ народомъ, постоянно ласкаемый Россійскою Императрицею и удостоившийся многихъ милостей, къ послѣднимъ относится возведеніе его въ чинъ Генераль-Майора Русской службы, награда орденомъ Св. Анны 1-й степени, съ Императорскою Короною и алмазными украшениями; два сына его приняты въ Пажескій Корпусъ, и старшій изъ нихъ утверждёнъ наследникомъ Ханства. Ханъ скончался на 42 году. Киргизы любили его, и съ непритворною грустью проводили въ могилу. Онъ постепенно старался о смягченіи ихъ нравовъ и дикости, и знакомилъ ихъ съ выгодами осѣлой жизни, подавая имъ въ томъ себѣ примѣръ. Онъ давно уже оставилъ кибитку и жилъ въ домахъ по Европейски; былъ общителенъ, привѣтливъ и гостеприименъ.

З Саратова .

Дня 11-го Сierпня, о godz. wpół do 7 éj wieczorem, Orda Kirgizka wewnetrzna, utraciła swojego Chana, Dzangerę Bukejewą. Umarł on w granicach gubernii Saratowskiej, na koczowisku letnim, nad rzeką Torguną. Przez lat 22 Dzanger zarządzał narodem koczującym Kirgizów, ciągle doznając łask Dworu Rosyjskiego i zaszczytany wielu względami; do ostatku h policzyć na: wyniesienie go na stopień Generał-Majora służby Rosyjskiej, nagrodzenie orderem Św. Anny klasy 1-jej z Koroną Cesarską i Brylantami; przyjęcie dwóch jego synów do Korpusu Paziów i zatwierdzenie najstarszego z nich na następcę Chaniwa. Chan zakończył życie w 42-m roku wieku swego. Kirgizy kochali go. Z namiętnym żalem przeprowadził do grobu. Starał się on stopniowo o złagodzenie ich obyczajów i dzikości, i obeznawał ich z wygodami życia osiedlonego, dając pierw, żyw. w tém z siebie przykład. Oddawna już był opuścił kибитkę i mieszkał w domach europejsku; przy tém był towarzyskim, uprzejmym i gościnnym.

Варшава, 28 Сентября (10 Октября).

Господинъ Министръ Народнаго Просвѣщенія, С. С. Цсаровъ, прибылъ вчера въ Варшаву.

Warszawa, 28 września (10 października).

J.W. Minister Oświecenia Narodowego, Uwarow przybył dnia wczorajszego do Warszawy.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я .

Берлинъ, 6 Октября.

Вчера происходило освященіе вновь построенной церкви Св. Іакова; при этомъ обрядъ присутствовали: Король, Королева и находящіеся въ столицѣ принцы и принцессы королевскаго дома. Изъ Ахена сообщаютъ, что адекое изобрѣтеніе, рулетка никогда еще не получала столь значительной прибыли, какъ въ нынѣшнемъ году; а злой духъ азартной игры не имѣлъ такого множества жертвъ. Банкъ

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

P R U S S Y .

Berlin, 6 października.

Wczoraj otworzony tu został nowo-wybudowany kościół ewangelicki, pod imieniem św. J. kocha. Nauroczyściem z tego powodu nabożeństwie znajdowali się król, królowa tudzież obecni w stolicy książęta i księżniczki królewskiego domu. — Donoszą z Akwisgranu, że piekielna machina rulety nigdy jeszcze tak świetnych nie odniosła korzyści jak w tym roku; a zły duch gry hazardowej zabrał znowu liczne ofiary. Bank (to jest kassa miejska), zyskała na tem

Академія, — говорить онъ въ своей вступительной рѣчи, — видѣла, что, при социальномъ преобразованіи, публичное разсужденіе сдѣлалось закономъ управленія; трибуна возникла посреди впамятой ей Франціи и слово двигаетъ дѣлами. На благородномъ поприщѣ, открывшемся для слова, мы видимъ победы, одерживаемыя правосудіемъ и свободою, победы медленныя, можетъ быть, и трудныя, но за то вѣрныя. И потому-то въ глазахъ вашихъ слова краснорѣчія стаютъ дѣлами.

При министерствѣ Мартиньяка Руайе-Колларъ былъ президентомъ палаты депутатовъ. Въ этомъ званіи онъ не разъ былъ посредникомъ между кородемъ и своими товарищами. Онъ надѣялся, что законность (Légimité) защититъ свободу Франціи и озаритъ ее на цѣлые вѣка славою и счастьемъ. Въ 1829 году онъ уже не боялся за будущность. Не прошло однакоже и года, какъ Руайе-Колларъ драгратомъ голосомъ читалъ Карлу X знаменитый параграфъ адреса двухъ сотъ двадцати одного депутата, кой тогда составляли оппозицію палаты.

Царская революція больше огорчила нежели удивила Руайе-Колларъ. Далѣе о бурюнахъ старшей янии, говорилъ онъ и жалѣю еще болѣе о паденіи, которое ихъ паденіе разрушаетъ. И потому-то онъ до самой кончины. Три дня пробылъ онъ въ деревнѣ, и нѣсколько времени колебался, — возвратитъ-

Академія, — rzekł on sam w mowie swjej wstępnej. — pojęła, że w czasie zasadniczej towarzyskiej reformy, publiczne rozprawy o rzeczach stały się prawidłem dla rządu; mównica stanęła środ słuchającej z uwagą Francji, a słowo porusza czynami. W wielkim zawodzie otwierającym się dla słowa, przewidujemy zwycięstwa, które przez nie swoboda i sprawiedliwość odniosą; zwycięstwa może trudne i powolne, ale za to niewatpliwe i trwałe. Stąd to, w oczach waszych, Panowie, czynami są słowa wymowy.

Za ministerstwa Martignaka, Royer-Collard był Prezesem Izby Deputowanych, i nieraz, z miejsca swojego, pośredniczył pomiędzy Królem a swymi towarzyszami. Miał on zawsze tę słodką nadzieję, że rząd prawny (legitymizm) zachowa i utwierdzi swobody Francji, zapewniając jej przez to szczęście i sławę na przyszłość. Nadzieja ta, w roku 1829, zdawała się mu być blizką ziszczenia; atoli rok nie upłynął, kiedy już Royer-Collard czytał wzruszonym głosem Karolowi X, znamienity paragraf adresu 221 Deputowanych, składających ówczesną oppozycyę Izby.

Revolucya Lipcowa zasmuciła, lecz nie zdziwiła Royer-Collarda. Dalej o Burbonach starszej linii, powiadał, — lecz bardziej jeszcze nad zasadą, którą ich upadek obala. — Idla tej to zwalonej zasady prawności, Royer-Collard pozostał wiernym do zgonu. Trzy dni przepędził na wsi, i wahał się przez czas niejaki czy ma powrócić do Paryża. Mianowany Wice-Prezydentem Izby, nie

(городская касса) выручила за то, въ продолженіе двухъ лѣтнихъ мѣсяцевъ, 200,000 талеровъ. Подумайте, пишетъ одинъ корреспондентъ съ береговъ Рейна, сколько крови покрываетъ эту прибыль, сколько горькихъ слезъ совершенно разоренныхъ сиротъ, по поводу вырученныхъ такимъ образомъ денегъ, вопіеть на небо. Всѣ органы общественныхъ мнѣній въ Германіи требуютъ закрытія игорныхъ домовъ, существующихъ донынѣ при разныхъ заведеніяхъ минеральныхъ водъ (надъ Рейномъ).

— Прусскія газеты, издаваемые въ Помераніи и Пруссіи, сообщаютъ печальныя описанія ожидаемаго тамъ голода. Уже 30-ть лѣтъ не было такого худого урожая, какъ нынѣшній; съ ужасомъ ожидаютъ будущей весны Шефль ржи стоитъ 2 талера, а картофеля 20 крейцеровъ.

А В С Т Р І Я.

Вѣна, 2 Октября.

Государственный министръ графъ Фикельмонъ выѣхалъ въ Инсбрукъ, для встрѣчи тамъ, отъ лица своего Государя, Ея Величества Государыни Императрицы Всероссийской, и для сопровожденія Ея Величества въ Миланъ.

— Князь Меттернихъ третьяго дня пріѣхалъ въ столицу.

— Изъ Венгріи уведомляютъ, что, по распоряженію эрцгерцога Палатина, учреждаются тамъ запасныя магазины, на случай ожидаемаго недостатка въ хлѣбѣ.

Лембергъ, 27 Сентября.

Согласно Императорской грамотѣ, созывающей штаты Галиційскаго и Лодомерскаго княжествъ на сеймъ въ Лембергъ, къ 15-му сего мѣсяца, того же числа происходило торжественное его открытіе.

— На дняхъ получили мы описаніе слѣдующаго происшествія. Недавно Галиційскій пробытъ, священникъ Клоппонъ, выѣхалъ, вечеромъ, купаться на Дибстръ. Кучеръ его, молодой человекъ крѣпкаго телосложенія, поплылъ черезъ Дибстръ и приплылъ къ берегу. Но когда въ другой разъ подплывалъ онъ къ противоположному берегу, вдругъ изъ подъ скалы показался большой сомъ, который, замѣтивъ въ водѣ распростертыя руки плавшаго, и будучи тономъ вѣрно голодомъ, открылъ пасть и проглотилъ правую руку кучера по самое плечо, схвативъ ее при семь сильно зубами. Кучеръ не лишился присутствія духа, и равносильно, поглощенной уже рукою схвативъ за внутренности своего противника. Такимъ образомъ, не смотря на продолжительную борьбу, ни человекъ ни сомъ не могли другъ объ друга отблаться. Стоявшій на берегу священникъ призвалъ рыбаковъ, но при наступившемъ уже мракѣ тщательны были всѣ поиски. Черезъ три дня

ся ли въ Парижъ. Будучи избранъ въ вице-президенты палаты, онъ отказался присутствовать при интронизации Луи Филиппа и подписать протоколъ. Согласившись снова вступить въ палату, онъ обрекъ себя на молчаніе. Въ продолженіи десяти лѣтъ онъ говорилъ только два раза: разъ въ защиту наследственности перства, и разъ противъ сентябрскихъ законовъ.

Но благихъ и краснорѣчивыхъ совѣтовъ его не послушались.

Съ тѣхъ-поръ Руайе-Колларъ не являлся на трибунахъ. Въ 1843 году онъ ходилъ въ палату только потому, что привыкъ ходить туда 25 лѣтъ сряду. Онъ ворчалъ, но не говорилъ въ засѣданіяхъ. Со-временная политика, литература, дѣла и люди,—все смѣшалось у него въ одномъ чувствѣ, глубокаго презрѣнія. Его забыли.

Руайе-Колларъ уѣхалъ изъ Парижа 19-го Августа, съ очень разстроеннымъ здоровьемъ, въ помѣстье свое — Шатовье, близъ Сент-Эвлана. Онъ непремѣнно хотѣлъ уѣхать изъ города, чтобы еще разъ передъ кончиною подышать сельскимъ воздухомъ. 29-го началась горячка, которая пресѣкла жизнь его. 3-го Сентября, утромъ, онъ, причастившись св. Таинъ, скончался, до послѣдней минуты сохранивши совершенную память, и присутствіе ума. Ему было 82 года.

въ ciągu 2 х лѣтнихъ мѣсяцы, 200,000 таларовъ. Помыслимы— мѣтъи певенъ корреспондентъ з над Рену, — иле то крви прылега до tego зыску, иле лѣз згубionych до szczęта сирот, з powodu tychъ зыскanychъ пениѣдзы przeklętychъ woła głośno o pomstę do nieba! W ogólności wszystkie organa opinii publicznej w Niemczech, domagają się zamknięcia domów gry, otwartychъ dotąd u rozmaitychъ mineralnychъ wódъ po nad Renem.

— Z różnychъ części prowincyi Pomeranii i Pruss, zawierają gazety prusskie smutne opisy spodziewanej tam nędzy. Żniwa tegorożne były najgorsze od lat 30; z trwogą czekają przyszłej wiosny. Żyto stoi już teraz na 2 tal. korzec, kartofie 20 s. gr.

А В С Т Р І Я.

Вѣдѣнъ, 2 października.

Minister stanu i konferencyi Hr. Ficquelmont, wyjechał do Innsbrucku, w celu przyjmowania tamże, w imieniu swego Monarchy, N. CESARZOWEJ Rossyjskiej i towarzyszenia JEJ CESARSKIEJ MOŚCI do Medyolanu.

— Xiążę Metternich wrócił tu onegdaj.

— Według wiadomości z Węgier nadeszłych, Xiążę Palatyn rozkazał urządzać spichrze, przeciw spodziewanemu niedostatkowi zboża.

Lwów, 27 września.

Stosownie do Najwyższego reskryptu, zwołującego Stany Królestw Galicyi i Lodomeryi na Sejm postulowany do Lwowa na dzień 15 b. m., tegoż dnia odbyło się uroczyste zwołanie jego.

— Odebraliśmy temi dniami opis następującego wypadku: Niedawno, Proboszcz Halicki, X. Klosson, wyjechał wieczoremъ kąpać się w Dniestrze. Jego woźnica, młodzian dzielnej budowy, puścił się wpraw przez przeciwnego brzegu dobijał, wychodzi z pod skały wielki som, a widząc w wodzie rozpostarte ręce pływającego, głodem zapewne nagłony, rozwierza paszczę i połyka prawą rękę woźnicy aż po ramie, uchwyciwszy ją przystępnie silnie, połkniętą już ręką, pochwyił za wnętrzości swego przeciwnika. Tym sposobem, pomimo długiego pasowania się z sobą jeden drugiemu nie zdołał się wyrwać. Stojący na brzegu Kapłan, zwołał na pomoc rybaków, atoli przy zapadającej już nocy, daremne były wszelkie poszukiwania. Dopiero trzeciego dnia znaleziono w znacznej odległości ciałafobudwóch, zawięzane na nadbrzeżnym piuku lipowym; po jednej stronie wisiał niezły woźnica, po drugiej zaś, som, który, gdy go wyciągnięto, jeszcze ogłosem ruszał.

chciał być obecnym przy intronizacji Ludwika Filipa i podpisać protokołu. Zgodziwszy się nakoniec wejść znowu do Izby, skazał siebie na dobrowolne milczenie. W przeciągu lat dziesięciu mówił tylko dwa razy: raz broniąc dziedzictwa godności Para, drugi raz przeciw prawom Wrześniowym.

Lecz dobrych i wymownych rad jego nie usłuchano.

Odtąd już Royer-Collard nie postąpił na mównicy. W 1843 roku chodził do Izby dla tego tylko, że przywykł tam być chodzić przez 25 lat bez przerwy. Dawał się nieraz, lecz nie zabierał głosu. Spółczesna polityka, literatura, sprawy i ludzie,— wszystko zlało się w nim w jedno uczucie: głębokiej pogardy. Nareszcie zapomniano o nim.

Royer-Collard wyjechał z Paryża 19 sierpnia, z nadmiernie osłabionym już zdrowiem, do swego majątku Châteauvieux, nie daleko St. Aignan. Chciał koniecznie wyjechać z miasta, aby raz jeszcze przed śmiercią odetchnąć więcej powietrzem. Dnia 29-go zaczęła się gorączka, która pasmo dni jego przecięła. Dnia 4 września z rana, opatrzony ŚŚ. Sakramentami, zszedł z tego świata, zachowawszy do ostatniej chwili zupełną pamięć i przytomność umysłu. Liczył lat wieku 82.

уже послѣ этого нашли въ значительномъ разстояніи липовую колоду, на коей висѣли тѣла обоихъ; съ одной стороны висѣлъ мертвый кучеръ, а съ другой сомъ, который, когда вытаскали его на берегъ, не велелъ еще хвостомъ. Онъ былъ 7-ми футовъ и 3-хъ дюймовъ длины; въ немъ нашли изорванные внутренности такъ крѣпко сжатые рукою кучера, что нужно было ихъ отрѣзывать отъ оной.

Франція.

Парижъ, 1 Октября.

6-го сего мѣсяца Король будетъ производить смотръ войскамъ здѣшняго гарнизона, на Карусельской площади, къ которому сдѣланы уже нужныя распоряженія.

— Профессоръ Дельзеръ, кандидатъ оппозиціи, избранъ въ Эспаньоль въ члены палаты депутатовъ, большинствомъ 140 голосовъ противъ 130, которые имѣлъ въ свою пользу министерскій кандидатъ.

— Контръ-адмиралъ Дюпети-Туаръ назначенъ на префектомъ 3-го округа судоходства, на мѣсто контръ-адмирала Менувриэ-Дефрена.

— Г. Одиллонъ-Барро соединился съ новымъ журналомъ *Soleil*, что производитъ большое впечатлѣніе; это считаютъ доказательствомъ того, что послѣдовалъ разрывъ между г-нъ Барро и журналомъ *Siècle*, и следовательно между лѣвою стороною и лѣвымъ центромъ. *Soleil* будетъ органомъ лѣвой стороны, начальникомъ коей — Г. Одиллонъ Барро, а *Siècle* имѣетъ быть главнымъ органомъ партіи Тьера.

— Въ *Moniteur Algérien*, отъ 20 Сентября, извѣщаютъ, что, появившійся на южной сторонѣ Мединъ, Шерифъ возмущилъ Джебель-Дирскія племена до Улионуга, которые никогда не были совершенно покорены, при чемъ казнилъ одного Каида Уладъ-Дрисовъ, а другаго Каида Уладъ-Агисовъ заковалъ въ цѣпи. Генералъ Марей выступилъ изъ Мединъ съ 2,400 человекъ пѣхоты, 250-ю конницы и четырьмя горными орудіями, для подавленія этого движенія. Недавно извѣстный въ плѣнъ Шерифъ Магомедъ-Бенъ-Гамедъ, ошибочно принятый за Бу-Мазу, приговоренъ къ смерти.

— Частныя письма изъ Альжира, отъ того же числа, сообщаютъ, что хотя, по извѣстіямъ тамошнихъ журналовъ, спокойствіе въ окрестностяхъ Шерифа и въ округѣхъ Орлеанвилскомъ и Миліанскомъ было восстановлено, однако замѣтно необыкновенное движеніе войскъ и военное вооруженіе.

— 19-го Сентября, на кораблѣ *Marzouin* привезена въ Альжиръ конная статуя герцога Орлеанскаго.

— Г. Ботта возвратился на дняхъ изъ Багдада и представилъ академіи надписей копию описанія древнихъ памятниковъ Ниневіи.

— Штемпельная контора съ удивленіемъ узнала, что арестовали надзирателя Лазера, который вслѣдствіи дѣвъ продавалъ штемпелей на 200 франковъ, не внося ихъ въ книгу.

— Молодой, бѣдный человекъ въ Гуссонвилѣ, не получившій никакого воспитанія, сдѣлалъ, машину для жатки хлѣба, которая, по утверженію жур. *Patriote de la Meurthe* введетъ большую черемшну въ сельскомъ хозяйствѣ. Изобрѣтатель утверждаетъ, что замыслилъ и многосложная машина его, запряженная паролемъ или одною сильною лошадыю, выжнеть въ продолженіе одного дня около 4 гектаровъ, то есть, замѣнить 20 человекъ жнецовъ.

2 Октября.

Дворъ намѣревался переѣхать вчера изъ Э въ Сентъ-Клу, гдѣ проведетъ остальное время осени. Герцогъ Немурскій живетъ съ своею супругою въ Парижѣ.

— Изъ Марсели пишутъ, что Донъ Карлосъ отъѣзжаетъ сегодня, съ своимъ семействомъ, въ Ниццу.

— Правительство получило извѣстіе, что съ острова Св. Маврикія отправлена экспедиція въ Мадагаскаръ, для побужденія Королевы къ требуемому удовлетворенію. Этимъ отрядомъ будетъ командовать контръ-адмиралъ Дазошъ.

— Въ *Journal des Débats* извѣщаютъ, что маршалъ Гр. Одиллонъ-Баро и маршалъ Себастьяни отправились чрезъ Марсель въ Корсику.

Міал онъ 7 стѣп и 3 сажъ длины, а gdy go rozpruto, znaleziono w nim potargane wnętrności дѣтніа воźниаы так silnie ujęte, że je od ręki odcinać musiano.

Франсуа.

Парыжъ, 1 października.

Дня 6-го б. м., Крѳль одбѣдзіе преглѣдъ стојачей ту залоги на плацу Карузелу. Stosowne rozkazy już wydano.

— Professor Delzers, kandydat oppozycji, został wybrany w Espaniol na członka Izby Deputowanych, większością 140 głosów przeciw 130, które miał za sobą kandydat ministerjalny.

— Kontr-Admirał Dupetit Thouars mianowany został Prefektem 3-go okręgu marynarki, w miejsce Kontr-Admirała Menouvrier Defresne.

— P. Odilon Barrot połączył się z nowym dziennikiem *Soleil*, co wielkie czyni wrażenie, gdyż uważają to za dowód, że nastąpiło zerwanie stosunków między P. Barrot i dziennikiem *Siècle*, a zarazem między lewą stroną i lewym środkiem. *Soleil* służyć ma odtąd za organ lewej strony, której przewodnikiem jest P. Odilon Barrot; *Siècle* zaś ma być głównym organem stronnictwa P. Thiers.

— *Moniteur Algérien* z d. 20 września donosi, że Szeryf, który się ukazał w południowej stronie Medeah, pobudził do powstania nie zupełnie jeszcze podbite pokolenia od Dzedel Dira aż do Uannuga, przyczemъ jednemu Kaidowi Uled-Drisów głowę uciąć, a Kaidę Uled-Agów w kajdany okuć kazakъ. General Marey wyruszył z Medeah na czele 2,400 piechoty i 250 jazdy, wraz z czterema działami, dla przytlumienia tego powstania. Niedawno wzięty w niewolę Szeryf Mohamed Ben-Hamed, który mylnie wzięty był za Bu Mazę, został skazany na śmierć.

— Prywatne listy z Algieru tejże daty donoszą: że lubo podługъ tamiecznychъ dzienników, spokojność, tak w okolicy Szerszelu, jak i w powiat ch Orleansville i Milianah, przywróconą została, spostrzegać się jednakъ daje nadzwyczajne poruszenie wojska i uzbrojenia wojeune.

— Дня 19 września, gabarra *Marzouin* przywiozła do Algieru konny posągъ Xięcia Orleans.

— P. Botta powrócił w tychъ dniachъ z Bagdadu i złożył Akademii Napisówъ kopie opisu dawnychъ pomnikówъ Niniiwy.

— Biuro stęplowe mocno zdziwione zostało uwiezieniemъ nadzorcey Lasere, który miał co dzieńъ za 200 fr. sprzedawać stęplówъ nie zapisującъ ichъ do rachunku.

— Młody ubogi człowiekъ w Houssonville, który nie pobierałъ żadnychъ naukъ, zbudowałъ machinę do żęcia zboża, która, wedługъ dziennika *Patriote de la Meurthe*, zrządzi wielką zmianę w rolnictwie. Wedługъ twierdzenia wynalazcy, ta dowcipna i skomplikowana machina, zaprzęcona dwoma lubъ jednymъ silnymъ koniemъ, zetnie na dzieńъ około 4 hektarówъ zboża, to jest, zastąpi 20 żniwiarzy.

Дня 2 października.

Dwór miał wyjechać wczoraj z Eu do St. Cloud, gdzie pozostała częśćъ jesieni przepędzi. Xiążę Nemours bawi ze swoją małżonką w Paryżu.

— Piszą z Marsylii, że Don Karlos z rodziną swoją wyjeżdża dzisiaj do Nicei.

— Rządъ otrzymał doniesienie, że z wyspy św. Maurycego wyszła znowu Anglo-Francuzka wyprawa do Madagaskaru, w celu zmuszenia Królowej do uległości i zadostycuzynienia. Siłami francuzkiemi ma dowodzić sam Kontr-Admirał Dazoche.

— *Journal des Débats* donosi, że Marszałekъ Bugeaud wróci w Grudniu do Afryki. P. Odilon Barrot i Marszałekъ Sebastiani wyjechali przez Marsylię do Korsyki.

— Генераль Ламоричьеръ при вступленіи въ управленіе Альжиріею, нашелъ 200 бумагъ изъ военнаго министерства, по которымъ не сдѣлано распоряженія.

— Съ острова Отаити увѣдомляютъ, что Королева Помаре все еще питаетъ вражду къ Французамъ. Она живеть съ приверженцами своими въ Паптеа, гдѣ французскіе и англійскіе бѣглые флотскіе офицеры строятъ укрѣпленія, коими не легко будетъ овладѣть. Королева все еще надѣется, что, при содѣйствіи Англій, ей возвращена будетъ утраченная власть. Въ Паптеа Французы находятся почти въ осадномъ положеніи.

— Въ Мониторѣ извѣщаютъ: Мы сообщили въ прошедшемъ мѣсяцѣ, что морской министръ, по сношенію съ министромъ публичныхъ работъ, предписалъ инженерамъ употребить все мѣры для того, чтобы завести постройку желѣзныхъ судовъ, по примѣру Англій, гдѣ она производится съ большими успѣхомъ. Инженеры, посѣтившіе все металлическія заведенія въ странѣ, представили по сему предмету отчеты, изъ коихъ видно, что предпріятіе сего рода скоро приведено будетъ въ исполненіе. По окончаніи доставки рельсовъ для начатыхъ желѣзныхъ дорогъ, желѣзные заводы въ состояніи доставить матеріаловъ для постройки 2.000 судовъ.

— Герцогъ Палмелла, португальскій посланникъ при французскомъ дворѣ, прибылъ въ Парижъ.

— Первая тетрадь исторіи Короля Людовика-Филиппа, коей издатели суть — Амодей Будень и Феликсъ Мульте, на дняхъ вышла въ свѣтъ. Все сочиненіе будетъ состоять изъ 400 тетрадей, и составитъ томъ въ 800 страницъ; оно украшено будетъ 250 гравюрами, вырѣзанными частью на стали, частью на деревѣ, изъ коихъ 10 будутъ большого формата а прочія въ текстѣ. Вернетъ, Белланте, Томи Иоганно и другіе артисты прислали свои рисунки.

— Въ Лионѣ открыли шайку поддѣлывателей монеты и ихъ мастерскую. Они занимались этимъ ремесломъ уже пятнадцать лѣтъ, и избѣгали всякаго подозрѣнія.

А н г л і я .

Лондонъ, 30 Сентября.

Въ сегодняшнихъ журналахъ не содержится никакихъ важныхъ извѣстій; пишутъ только, что эволюционная эскадра вышла 28 с. м. по утру изъ Плимута, на ученье, подъ начальствомъ адмирала Пима.

— Съ пароходомъ „Каледонія“ пришедшимъ третьяго дня въ Ливерпуль, получены черезъ Нью-Йоркъ извѣстія изъ Буэнос-Айреса отъ 26 Июля. Переговоры, веденные англійскимъ и французскимъ консулами съ Розасомъ кончились безъ всякаго результата. Розасъ отвергъ все предложенія; послѣ чего оба консула, выѣхали изъ Буэнос-Айреса; Аржентинская эскадра у Монтевидео взята была Французами и Англичанами, а генералу Орибе приказано снять осаду Монтевидео. Въ *Boston Advertiser* приговариваютъ, что по частнымъ письмамъ изъ Буэнос-Айреса, незадолго предъ тѣмъ Монтевидео находилось въ такомъ стѣсненномъ положеніи, что уже перетоваривалось съ генераломъ Орибе о сдачѣ. Но по полученіи отношенія англійскаго консула, переговоры сіи были тотчасъ прекращены, городъ снабженъ продовольствіемъ и военными припасами, и два фрегата, англійскій и французскій, расположились у береговъ полуострова для защиты оного; сверхъ того, высажены на берегъ отрядъ французскихъ морскихъ солдатъ.

— Темза и разныя лондонскія пристани представляютъ оживленный видъ, по причинѣ прибывшихъ изъ Китая, и Остъ-Индій болѣе 150 купеческихъ судовъ. Таможенныя конторы состоятъ какъ бы изъ однихъ капитановъ этихъ судовъ, представляющихъ свои деклараціи. Такое же движеніе господствуетъ и въ Ливерпуль, куда въ продолженіе двухъ послѣднихъ дней прибыло 120 судовъ изъ разныхъ частей свѣта.

— По извѣстіямъ изъ Вальпарайсо, между Французами и Англичанами произошли на островѣ Отаити новыя неудовольствія. Отъ начальника англійскаго военнаго корабля *Talbot*, Французы требовали, чтобы онъ отсалютовалъ французскому флагу; но капитанъ не хотѣлъ исполнить этого до тѣхъ поръ, пока британскій флагъ не будетъ поднятъ надъ домомъ англійскаго генеральнаго консула, чего, какъ извѣстно, Фран-

— Gdy Jenerał Lamoricière objął tymczasowy zarząd Algierji, miał znaleźć 200 depeszy z ministerstwa wojny, na które nie dano dotąd odpowiedzi.

— Donoszą z Otahity, że Królowa Pomareh ciągle jest nieprzyjazną Francuzom. Bawi ze swymi stronnikami w Rajatea, gdzie zbiegli Francuzcy i Angielscy oficerowie marynarki zakładają szaniec, które nie łatwo bagnietami zdobyte być mogą. Królowa ma nadzieję, że za pomocą Anglii odzyska utraconą władzę. Francuzi w Paitei są prawie w stanie oblężenia.

— W *Moniteur* czytamy: Donieśliśmy w przeszłym miesiącu, że Minister marynarki, w porozumieniu z Ministrem robót publicznych, dał rozkaz inżynierom, aby użyli wszelkich środków, w celu zaprowadzenia u nas budowy okrętów żelaznych, na wzór Anglii, gdzie ten sposób budowania z wielkim skutkiem przyjęty został. Inżynierowie, którzy zwiedzili wszystkie metalurgiczne zakłady w kraju, zdali w tym względzie raporta, w których zapewniają o bliskim przywiezieniu do skutku tego rodzaju przedsięwzięcia. Po dostawieniu szyn do rozpoczętych dróg żelaznych, huty żelazne będą w stanie dostarczyć materiału na budowę 2.000 okrętów.

— Xiążę Palmella, Poseł portugalski przy dworze Francuzkim, przybył do Paryża.

— Historii Króla Ludwika Filipa, której wydawcami są: Amodeusz Boudin i Felix Moullet, wyszedł właśnie pierwszy poszyt. Całe dzieło składać się będzie ze 400 poszytów i stanowić tom o 800 stronicach. Zdobić je będzie 250 rycin, częścią na stali, częścią na drzewie rycin, z tych 10 w wielkim formacie, reszta w texcie. Vernet, Bellanté, Tony, Johannot i inni udzieliли swych rysunków.

— W Lyonie odkryto bandę fałszerzy monet jako też ich warsztat. Prowadzili oni swe niebezpieczne rzemiosło już od lat piętnastu, i ani razu nie ściągnęli na siebie podejrzenia.

А н г л і я .

Лондонъ, 30 września.

Dienniki dzisiejsze nie zawierają żadnej ważniejszej wiadomości, oprócz, że eskadra ewolucyjna wypłynęła 28 go b m rano z Plymouth, dla odbycia ćwiczeń, pod dowództwem Admirała Pym.

— Parostatek *Caledonia*, przybyły onegdaj do Liverpool, przywiózł wiadomości nadeszłe przez New-York z Buenos Ayres pod datą 29-go lipca. Według nich, układy między Konsulami angielskim i francuzkim a Rozasem, spełzły na niczym. Rozas odrzucił wszelkie przedstawienia, w skutek czego, obaj Postowie opuścili Buenos Ayres, eskadra Argentynska została przy Montevideo zabrana przez Francuzów i Anglików, a Jenerał Oribe wezwano aby odstąpił od oblężenia Montevideo. *Boston Advertiser* dodaje jeszcze z prywatnych listów z Buenos Ayres, iż na krótki czas przed powyższymi wypadkami, Montevideo tak było przyciśnione, iż traktowało z Jeneralem Oribe o poddanie się. Jednakże zawiadomienie nadeszłe od Konsula angielskiego wstrzymało te układy; miasto opatrzone zostało żywnością i amunicją; dwie fregaty: angielska i francuzka, stanęły dla obrony jego na obu stronach półwyspu, a oprócz tego wysadzono jeszcze na ląd oddział morskich żołnierzy francuzkich.

— Tamiza i różne zatoki Londyńskie przedstawiają nadzwyczaj ożywiony widok, z powodu przybycia przeszło 100 okrętów kupieckich z Chin, jako też z Indyi wschodnich i zachodnich. Biura celne są jakby oblężone przez Kapitanów tychże okrętów, którzy składają swe deklaracje. Podobny ruch panuje w Liverpoolu, gdzie od dwóch dni przybyło 120 okrętów z różnych części świata.

— Według wiadomości z Valparaiso, miały wybuchnąć nowe nieporozumienia między Anglikami i Francuzami na wyspie Otahiti. Francuzi żądali bowiem od dowódcy angielskiego wojennego okrętu *Talbot*, aby salutował banderę francuzką; ten zaś wzbierał się tego uczynić, póki bandera, angielska nie będzie zatknięta na domu angielskiego Jenerałnego Konsula, czego, jak już wiadomo, Francuzi nie pozwalają. W skutek takowego zajścia

пузы не думают допустить. Потомъ, корабль *Talbot* оттуда отбылъ; адмиралъ Гамленъ, узнавъ о происшествіи, отправился въ Валиларайзо, для переговоровъ съ англійскимъ адмираломъ Сеймуромъ, но послѣднего уже тамъ не было, почему споръ остался нерѣшеннымъ.

1 Октября.

Хотя недавно получены были извѣстія изъ отдаленныхъ частей Королевства, что погода благоприятствовала жатвѣ, однако надежда этанеисполнилась; урожай нынѣшняго года, суда по пробной обмолоткѣ хуже, нежели ожидали. Въ сѣверныхъ графствахъ рожи еще не убрана, а дожди и заморозки много ей повредили. Въ *Globe* совѣтуютъ принять дѣятельныя мѣры для предупрежденія вредныхъ послѣдствій, полагаютъ, что полезно было бы измѣнить пошлину съ хлѣба, и выдать новые казенные билеты.

— Въ послѣдніе шесть лѣтъ построено въ Англии 54 католическія церкви, изъ коихъ въкоторыя весьма велики, и 19 мужскихъ и 9 женскихъ монастырей. Новая кафедральная церковь въ Лондонѣ, будетъ однимъ изъ огромныхъ зданій въ городѣ, послѣ Вестминстерскаго аббатства.

— Испанскій пароходъ *Great Britain*, въ другой уже разъ отправился въ Нью-Йоркъ, съ 120 пассажирами, и значительнымъ грузомъ товаровъ.

И т а л і я.

Изъ Турина пишутъ отъ 26-го Сентября, что Ея Императорское Высочество Государыня Великая Княгиня Елена Павловна проведетъ зиму въ Генуѣ, а весною отправится на воды въ Ишалъ, гдѣ уже начато помѣщеніе для Ея Высочества.

— Изъ Генуи, отъ 16 Сентября, увѣдомляютъ, что чрезъ нѣсколько дней прибудетъ въ тамошнюю гавань Сардинскій бригъ „Эриданъ“, совершившій путешествіе вокругъ земнаго шара. Бригъ сей въ первый разъ показалъ сардинскій флагъ на водахъ Южнаго и Тихаго Океановъ, посѣтивъ острова: Товарищества и Сандвичевы, и полуостровъ Калифорнію; экипажъ онаго принималъ участіе въ сраженіи Французовъ съ жителями острова Отаити и оказалъ первымъ содѣйствіе, за которое командиръ судна, графъ Парсанъ, и капитанъ Г. Джюанъ, представлены французскимъ морскимъ министромъ къ ордену Почетнаго Легиона.

— Смотритель великогерцогской бібліотеки во Флоренціи, отыскалъ рукопись, заключающую большую часть неизвѣстной доселѣ эпопеи Аріоста, подъ заглавіемъ: *Rinaldo l'Ardo*. Сочиненіе сіе занимаетъ 244 страницы въ восьмую долю листа и раздѣлено на 12 пѣсней, изъ коихъ недостаетъ первой, шестой и начала второй. Великій герцогъ Тосканскій приказалъ отыскивать недостающія части и все сочиненіе напечатать на свое иждивеніе.

— Въ Матесскихъ горахъ, въ Нетполитанскомъ королевствѣ, ужаснымъ образомъ увеличивается число волковъ; вслѣдствіе назначенія награды за истребленіе ихъ, въ самое короткое время убито 65 этихъ хищныхъ звѣрей.

И с п а н і я.

Мадридъ, 21 Сентября.

Въ разныхъ здѣшнихъ журналахъ возобновляютъ слухъ о бракосочетаніи Инфантины Людовики съ принцемъ Монпансьерскимъ; въ супруги же Королеву въ Изабеллѣ, одинъ назначаютъ, съ достовѣрностію, принца Леопольда Саксенъ-Кобургскаго, какъ кандидата поддерживаемаго англійскою Королевою; другіе же Инфанта Генриха, сына Инфанта Франциска де-Паула, національнаго кандидата; другіе, наконецъ, принца Неаполитанскаго, графа Трапани, кандидата предлагаемаго Королемъ Людовикомъ Филиппомъ.

— Безпристрастіе, оказанное военнымъ судомъ, наряженнымъ для разсмотрѣнія дѣла лицъ взятыхъ подъ стражу по поводу безпокойствъ 5-го Сентября, произвело въ Мадридѣ самое выгодное впечатлѣніе. Остальные пятеро подсудимыхъ тоже признаны совершенно невинными и потому получили свободу. Въ Испаніи, особенно при военныхъ судахъ, умѣренность и снисхожденіе сдѣлались столь рѣдкими, что не могутъ не обращать на себя общаго вниманія.

— Изъ Барселоны пишутъ, что въ одномъ изъ *bando*, генералъ Бретонъ предостерегаетъ всѣхъ унтеръ-офицеровъ и солдатъ отъ обольщеній, упо-

окрѣтъ *Talbot* змущенъ былъ отплыть на морзе; Адмиралъ зашамелинъ, повзиавшы о тѣмъ wiadomości, удадъ сідъ на чухиаст до Valparaiso, dla naradzenia sідъ z Admiralemъ Seymour, ale ze go już tam nie zastał, spór dotąd załatwiony nie jest.

Дня 1 października.

Лубо niedawno z odleglejszychъ części Królestwa nadeszły były wiadomości, że pogoda mogła wpłynąć korzystnie na żniwa, nadzieja ta, niestety, okazała się być płonną. Zbiór bowiem tegoroczny, ile można sądzić z przecięcia, gorszy jest nawet niż przewidywano. W połnocnychъ hrabstwachъ żyto stoi jeszcze na piu i ucierpiało wiele od deszczów i przymrozkówъ. *Globe* radzi przedsięwzięcie wczesnychъ środkówъ dla zapobieżenia złemu, a za najskuteczniejszy uważa zniiesienie cła od zboża, i wydanie nowychъ билетówъ skarbowychъ.

— W sześciu ostatnichъ latachъ, wybudowano w Anglii 54 kościołówъ katolickichъ, z których kilka mają obszerno rozmiary, wzniesiono także 19 męzkichъ i 9 żeńskichъ klasztorówъ. Nowy kościółъ katedralny w Londynie, będzie po opactwie Westminsterskimъ najogromniejszą budową w stolicy.

— Olbrzymi parostatekъ *Great Britain* odplynał po raz drugi do New-Yorku, mającъ na swymъ pokładzie 120 podróżnychъ i wielką ilośćъ towarówъ.

W ł o s z y.

Donoszą z Turynu, pod dniemъ 26-m wrzesnia, iż J. C. W. WIELKA XIEŻNA HELENA PAWEŁOWNA, przepędzi zimę w Genui, a na wiosnę uda się do wódъ w Ischl, gdzie już dom dla J. C. Wysokości najęto.

— Donoszą z Genui, pod dniemъ 16-tymъ wrzesnia, że za kilka dni ma zawinąć do tamecznego portu brygъ Sardynski *Eridano*, który odbył podróżъ około świata. Brygъ ten zaniósł pierwszy flagę Sardynii na wody Oceanówъ Południowego i Spokojnego, zwiedził wyspy Towaryskie, Sandwichskie i Kaliforniję; osada jego miała udział w potyczce stoczonej przez Francuzów z krajowcami, na wyspie Otaity; że zas pomoc Sardynczykówъ była Francuzomъ wielce użyteczną, przeto Minister morski tego narodu, przedstawiłъ Kapitana, Hr. Parsan, i drugiego dowódcę okrętu, P. Gioan, do krzyża orderu legii honorowej.

— Pierwszy konserwator wielko-xiążęcej biblioteki we Florencyi, znalazł rękopismъ, zawierający większą część nieznanęj dotądъ epopei Ariosta, pod tytułemъ *Rinaldo l'Ardo* (Rinaldo Śmiały). Poemat ten składa się z 244 osemek, podzielonychъ na 12 pieśni, z których jednakъ brakuje pieśni pierwszej, szóstej i początku drugiej. Wielki Xiążę Toskański kazałъ sobie szukać brakującychъ części i całe dzieło kosztemъ swoimъ wydrukować.

— W górachъ Matese, w Królestwie Neapolitańskimъ, powiększa się w zatrwajający sposóbъ liczba wilkówъ; skutkiemъ wyznaczenia nagródъ za ichъ wytępienie, ubito już w krótkimъ czasie 65 tychъ szkodliwychъ zwierzątъ.

H i s z p a n i a.

Мадридъ, 21 wrzesnia.

Дзиенники тutejsze różnej barwy, wznawiają wieść o zaślubinachъ Infantki Ludwiki z Królewiczemъ francuzkimъ Xieciemъ Montpensier; na małżonka zaś Królowejъ Izabelli, jedne przeznaczają z pewnością Xiecia Leopolda Saska Koburgskiego, jako kandydata, popieranego przez Królowę Angielską; inne Infanta Henryka, сына Infanta D. Francisco de Paula, kandydata narodowego; inne wreszcie Królewicza Neapolitańskiego, Hrabiego Traпани, kandydata zalecanego przez Króla Ludwika Filipa.

— Radośnie wrażenie sprawiła powszechnie w Madrycie bezstronnośćъ sądu wojennego, wyznaczonego do osądzenia osób uwiezionychъ z powodu wypadkówъ d. 5 b. m. Ostatnie dotychczasъ uwiezione 5 osóbъ uznał ten sądъ także za niewinne i uwolniłъ je rozkazalъ. Zagodość i umiarowanie, sądwie rzeczy, które w Hiszpanii, a szczególnie w sądachъ wojennychъ, takъ były rzadkie, że w obecnymъ przypadku powszechnie obudzają współczucie.

— Jeneralъ Breton, Jeneralny Kapitanъ Katalonii, ogłosiłъ znowu w Barcelonie nowe *bando*, w którymъ ostrzega podoficerówъ i żołnierzy, aby sідъ nie dali uwodzić stronnikomъ

требляемых приверженцами безпорядка. Каждому солдату, объявляющему о таких возмутителях и могущему представить доказательства виновности сих последних, онъ обѣщаетъ частую отставку, и сверхъ того, по 42 руб. сер. за каждое лицо, выдаваемое такимъ образомъ въ руки правосудія.

— Въ испанскихъ полкахъ, расположенныхъ и въ баскскихъ областяхъ, происходятъ опять частые побѣги солдатъ за границу, во Францію.

— Въ *Eco del Comercio* пишутъ: „Посылся слухъ, что Королева Изабелла отправится на зиму въ Севиллу. Нѣкоторые полагаютъ, что Королева намѣрена имѣть на границѣ свиданіе съ Королевою португальскою.“

— По послѣдней народной переписи, въ Мадридѣ считается, кромѣ военнаго гарнизона, 188,227 жителей.

— Почти ежедневно получаютъ печальныя донесенія объ убыткахъ, причиненныхъ дождями и наводненіемъ рѣкъ въ значительной части испанскихъ провинцій. Больше всего пострадали берега средиземнаго моря отъ Тарагоны до Малаги.

Т у р ц и я.

Константинополь, 17 Сентября.

Его Величество Государь Императоръ Всероссийскій, по представленію Его Императорскаго Высочества Великаго Князя Константина Николаевича, Всемилостивѣйше изволилъ пожаловать, въ пособіе погорѣлымъ жителямъ г. Смирны, 100,000 піастръ.

— Изъ Родоса сообщаютъ, что 5-го Сентября по полудни объявлено было здѣсь о прибытіи египетскаго линійнаго корабля, подъ флагомъ, означающимъ присутствіе Вице-Короля. Коль скоро корабль приблизился къ берегу, губернаторъ острова тотчасъ послѣдиль на палубу оного, для встрѣчи Вице-Короля. Но такъ какъ прибывающіе изъ Египта въ Родосъ обязаны выдерживать карантинъ, а Вице-Король отказался отъ этого, то на другой день корабль отплылъ обратно въ Александрію.

— Въ *Journal de Constantinople* пишутъ отъ 6 Сентября слѣдующее: „Изъ Сиріи получены отъ 26-го Августа съ англійскимъ военнымъ пароходомъ *Virago* извѣстія самыя благопріятныя, какихъ только можно было ожидать. Дѣла этого края съ нѣкотораго времени поправились; въ Ливанѣ господствуетъ спокойствіе, и между Друзами и Маронитами замѣтно желаніе сблизиться. Старшины обѣихъ партій, пользующіеся вліяніемъ, всѣми силами стараются склонить своихъ соотечественниковъ къ повиновенію распоряженіямъ Порты. Столь благопріятный оборотъ дѣла подаетъ надежду, что порученіе Шекиба-Эффендіа въ Сирію не встрѣтитъ сопротивленія и что этому министру удастся убѣдить жителей въ выгодахъ, которыя они приобретутъ по поводу принятыхъ Портою мѣръ для блага края.“

— Англійско-Прусскій вопросъ объ изданіи фирмана на учрежденіе протестантской церкви въ Иерусалимѣ, уже близокъ къ рѣшенію. Въ послѣднюю аудіенцію, сэръ Стратфордъ Кэннинъ, вручивъ Султану отвѣтъ Королевы на письмо его объ отозваніи Али-Эффендіа изъ Лондона, представилъ Его Высочеству, по вышеозначенному предмету, ноту отъ имени обѣихъ дворовъ. Султанъ приказалъ немедленно приготовить фирманъ; но при составленіи оного возникъ между министромъ иностранныхъ дѣлъ и англійскимъ посланникомъ небольшой споръ. Порты настаивала, чтобы включена была статья, воспрепятствующая обращенію даже Христіанъ прочихъ исповѣданій въ протестантскую вѣру; а сэръ Стратфордъ Кэннинъ, соглашаясь на запрещеніе обращать лица господствующей вѣры, не принималъ послѣдняго условія. Кажется однако, что этотъ споръ черезъ нѣсколько дней рѣшится, и что фирманъ вскорѣ будетъ обнародованъ.

непорядку. Каждому żołnierzowi, któryby doniósł o podobnych zamiarach, obiecano uwolnienie na zawsze od służby, i prócz tego dwa kwadruple (42 r. sr.), za każdą osobę, oddaną tym sposobem w ręce sprawiedliwości.

— Поміędzy półkami hiszpańskimi w prowincjach Baskijskich, panuje znowu wielkie zbiegowstwo za granicę do Francji.

— Z *Eco del Comercio*: „Kraży pogłoska, że Królowa Izabella wyjedzie niebawem do Sewilli, gdzie ziwę przedzi. Inne osoby mniemają, że Królowa zamierza zjechać się na granicy z Królową Portugalską.“

— Według ostatniego spisu, ludność Madrytu, bez załogi wojskowej, wynosi 188,227 mieszkańców.

— Smutne codzienn otrzymujemy doniesienia o szkodach, jakie zrzadziły deszcze i wylewy rzek w znacznej części prowincji hiszpańskich. Najwięcej ucierpiało całe побережье morza Śródziemnego od Taragony do Malagi.

Т у р ц я.

Константинополь, 17 września.

N. CESARZ Wszech Rosyi, na przedstawienie J. C. W. WIELKIEGO XIECIA KONSTANTEGO NIKOLAJEWICZA, raczył ofiarować na wsparcie pogorzelców miasta Smirny 100,000 piastrow.

— Z Rodos donoszą, iż d. 5 września po południu, ujrzono tam okręt liniowy egipski z banderą na maszcie głównym, oznaczającą obecność Wice-Króla. Jak tylko wspomniany okręt przybił do brzegu, Gubernator pośpieszył zaraz na pokład dla powitania Wice-Króla, i ofiarowania mu stosownego posiłku. Jednakże, ponieważ przybywający z Egiptu do Rodos obowiązani są poddać się kwarentanowi, a Wice-Król nie chciał się udać do lazaretu, przeto następnego dnia wrócił do Alexandrii.

— *Journal de Constantinople* z dnia 6-go września, zawiera co następuje: „Wiadomości przywiezione z Syrii, pod datą 26-go sierpnia, przez wojenny angielski parostatek *Virago*, brzmia tak pomysłnie, jak tylko spodziewać się można było. Stan tego kraju od pewnego czasu znacznie się polepszył; spokojność panuje na Libanie, i z zadowoleniem można dostrzegać, iż się okazuje jawna chęć wzajemnego zbliżenia się między Druzami i Maronitami. Mężowie obu stronnictw, mający największą wplywu, używają go z gorliwością, w celu skłócenia ich do przyjęcia rozporządzeń, ostatecznie przez Portę uchwalonych. Tak pomysław obrót rzeczy każe się spodziewać, że misya Szekib-Effendego do Syrii nie natrafi na żadną istotną przeszkodę, i że mu łatwo przyjdzie przekonać mieszkańców gór, o korzyściach, jakie spłyną na nich z powodu środków przedsięwziętych przez Portę, dla dobra i pomysłności kraju.“

— Kwestya Angielsko Pruska, względem wygotowania firmanu, pozwalającego budowy kościoła protestanckiego w Jeruzolimie, jest blizką rozwiązania. Na ostatniem posiedzeniu, Sir Stratford Canning, wręczając Sułtanowi pismo Królowej, w odpowiedzi na wiadomości nie odwołujące Ali-Effendego z Londynu, wprowadził powyższą sprawę, i wyurzył Jego Wysokości życzenia obu dworów. Sułtan kazał natychmiast firman takowy przygotować, atoli przy redagowaniu jego zaszła znowu mała sprzeczka między Ministrem spraw zagranicznych i Posłem angielskim. Porta chciała d.łączyć artykuł, zabraniający wszelkiego nawracania na wiarę Protestancką, nawet Chryścijan innych wyznań; ale Sir Stratford Canning, zgadzając się na zabronienie bezprawnego nawracania, nie chciał przystać na ostatni warunek. Zdaje się jednak, że spór ten rychło załatwiony zostanie, i że wkrótce ogłoszą pomieniony firman.